

2. M.Toshmurodova, S.Elmirzayev, N.Tursunova. Moliyaviy menejment. Darslik. T.: Iqtisodiyot-Moliya. 2017-336 bet
3. Samariddin Elmirezayev. Korporativ moliya. O'quv qo'llanma. T.: Iqtisodiyot-Moliya. 2015.

Internet saytlari

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali
2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
3. www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti
4. www.ziyounet.uz – Axborot-ta'lim portali
5. www.openinfo.uz – O'zbekiston Respublikasi istiqbolli loyihalar milliy agentligi korporativ axborot yagona portali
6. www.sciencedirect.com – xalqaro ilmiy tadqiqot va akademik nashrlar sayti
7. www.uzse.uz – Respublika Fond birjasi
8. www.fondbozori.uz – O'zbekiston Respublikasi fond birjasi sayti
9. www.elsissavdo.uz – Birjadan tashqari savdolar elektron tizimi

7. **Namangan muhandislik – qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.**

8. **Fan/modul uchun ma'sullar:**

B.Mullaboyev – NamMQI “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrası mudiri, dotsent.

9. **Taqrizchilar:**

A.Adashev – NamMQI “Menejment” kafedrası mudiri, i.f.f.d. PhD.

O.Sobirov – NamMTI “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrası dotsenti, i.f.f.d. PhD.

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIJ TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

Bilim sohasi: 400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 - Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 70411601 - Korporativ boshqaruv

Namangan-2024

Fan/modul' kodi MIVKRT2305	O'quv yili 2024-2025	Semestr 2	Kreditlar 5
Fan/modul' turi tanlov	Ta'lim turi o'zbek	Haftadagi dars soatlari 5	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil Ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. Moliyaviy menejment	74 (30 m/44 a)	76	150

2. I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – magistrantlar, iqtisodchilar, moliyachilar, tadqiqotchilar uchun moliyaviy menejmentning nazariy va tashkiliy asoslari haqida ma'lumotlar berishdan, iqtisodiyotni modernizatsiyalash hamda korxonalarda zamonaviy boshqaruv tizimlarini takomillashtirish jarayonlarida mamlakatimizda moliyaviy menejmentni tashkil etishdagi xorijiy davlatlarning ilg'or tajribalaridan samarali foydalanish yo'llarini ko'rsatishdan iborat.

Fanning vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, qonunlar va kategoriyalar mazmun-mohiyatini o'rganish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatni shakllantirish orqali iqtisodiy muammolarni yechish yo'llarini topa olish qobiliyatini shakllantirishni o'rganishdan iborat.

Shuningdek, moliyaviy menejmentning asosiy nazariy asoslarini o'rganish; risk, daromad, pulning vaqt qiymatini kapitalni budjetlashtirishni tushunish; qimmatli qog'ozlarni baholash va qarz kapitalini moliyalashtirishni o'rganish; risk va kutilayotgan daromad: portfel tahlil qilish tamoyillari o'rganish imkoniyatiga ega bo'lish; korporativ kapitalni baholash asoslari; korporativ qarz kapitalini aniqlash bo'yicha ko'nikmalarni shakllantirish; samarali bozor gipotezasining korporativ tahlildagi roli: nazariya va amaliyoti o'rganish. kapital tarkibini tanlash va korporativ qiymatni aniqlashdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Moliyaviy menejment faniga kirish

Moliyaviy menejment asoslari. Biznesning tashkiliy shakllari. Aksionerlar va menejerlar o'rtasida vujudga keladigan ziddiyatlar. Aksionerlar va jamiyat manfaatlarini muvofiqlashtirish.

2-mavzu: Biznesning tashkiliy shakllari

Biznesning tashkiliy shakllari. Aksionerlar va menejerlar o'rtasida vujudga keladigan ziddiyatlar. Aksionerlar va jamiyat manfaatlarini muvofiqlashtirish.

3-mavzu: Moliya bozori va uning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
Moliya bozorlari. Moliya institutlar. Aksiyalar bozori va daromadlilik ko'rsatkichlari.

4-mavzu: Moliya institutlari
Moliya institutlar. Aksiyalar bozori va daromadlilik ko'rsatkichlari.

5-mavzu: Moliyaviy hisobotlar.
Moliyaviy hisobotlar hamda ularning shakllari. Likvidlilik ko'rsatkichi. Daromadlilik ko'rsatkichlari.

6-mavzu: Moliyaviy hisobotlarni tahlil qilish
Likvidlilik ko'rsatkichi. Daromadlilik ko'rsatkichlari. Moliyaviy hisobotlar hamda ularning shakllari

7-mavzu: Pulning vaqt bo'yich qiymat nazariyasi
Joriy qiymat. Kelajakdagi qiymat. Diskontlash. Annuitet va perpetuitet

8-mavzu: Diskontlash
Kelajakdagi qiymat. Diskontlash. Annuitet va perpetuitet

9-mavzu: Foiz stavkalar
Pulning bahosi. Foiz stavka darajalari. Bozor foiz stavkasi ko'rsatkichlari

10-mavzu: Bozor foiz stavkasi ko'rsatkichlari
Foiz stavka darajalari. Bozor foiz stavkasi ko'rsatkichlari. Pulning bahosi

11-mavzu: Obligatsiya bozori
Obligatsiya emitentlari. Obligatsiyalar va ularning xususiyatlari. Obligatsiyalarni baholash. Obligatsiya bozori. Obligatsiya emitentlari. Obligatsiyalar va ularning xususiyatlari. Obligatsiyalarni baholash.

12-mavzu: Risk va uni baholash
Risk va daromadlilik o'rtasidagi bog'liqlik. Yagona aktiv risk va ularni statistik o'lchovi. Tarixiy ma'lumotlardan foydalanib risklarni hisoblash. Portfel risk va ularni hisoblash. Bozor riskini hisoblash.

13-mavzu: Aksiyalar va ularning xususiyatlari
Imtiyozli aksiyalarning asosiy xususiyatlari bilan tanishish. Imtiyozli aksiyalarni baholash. Oddiy aksiyalarni baholash. Aksiyadan kutilayotgan daromad darajasini hisoblash

14-mavzu: Investitsion loyihalarni samaradorligini baholash
Sof joriy qiymat (NPV). Daromadlilikning ichki me'yori (IRR).

Modifikatsiyalangan daromadlilikning ichki me'yori (MIRR). Investitsiyaning qoplanish muddatini topish metodi (PP, DPP). Modifikatsiyalangan daromadlilikning ichki me'yori (MIRR). Investitsiyaning qoplanish muddatini topish metodi (PP, DPP)

15-mavzu: Moliyaviy va strategik rejalashtirish

Strategik rejalashtirish. Sotuv hajmini bashorat qilish. Moliyaviy ko'rsatkichlar va bir aksiyaga to'g'ri keluvchi tushumlar.

III. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Moliyaviy menejment faniga kirish
2. Biznesning tashkiliy shakllari
3. Moliya bozori va uning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
4. Moliya institutlari
5. Moliyaviy hisobotlar
6. Moliyaviy hisobotlarni tahlil qilish
7. Pulning vaqt bo'yich qiymat nazariyasi
8. Diskontlash
9. Foiz stavkalari
10. Bozor foiz stavkasi ko'rsatkichlari
11. Obligatsiya bozori
12. Obligatsiyalarni baholash
13. Risk va uni baholash
14. Risk va daromadlilik
15. Aksiyalar va ularning xususiyatlari
16. Aksiyalar daromad darajasini baholash
17. Investitsion loyihalarni samaradorligini baholash
18. Investitsion loyihalarni qoplanish metodi
19. Investitsion loyihalarni rejalashtirish samaradorligi tahlili
20. Moliyaviy va strategik rejalashtirish
21. Moliyaviy pragnozlashtirish
22. Pragnozlashtirish va istiqbolli rejalashtirish

Amaliy mashg'ulotlar multimedia quilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalardan qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim uchun topshiriqlar

Mustaqil topshiriq uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

Mustaqil topshiriqning turli shakllari mavjud bo'lib, unda talaba o'qituvchi rahbarligida fan bo'yicha yangi bilimlarni, o'quv va ko'nikmalarni o'zlashtirish, ijodiy faoliyatni amalga oshira oladi.

Talaba mustaqil ishini tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik yoki o'quv qo'llanmalar bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zgartirish;
- avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi, nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash;
- maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- yangi texnikalarni, apparaturalarni, ilmtalab jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish ishlarini (TIT) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularni chuqur o'rganish;
- faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (xizmat o'yinlari, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.)
- masofaviy (distantion) ta'lim.
- o'quv qo'llanmalari yordamida fan mavzularini o'rganish.

Magistrantlar mustaqil ta'lim uchun topshiriqlarning mazmuni va hajmi

1. Moliyaviy menejment faniga kirish
2. Biznesning tashkiliy shakllari
3. Moliya bozori va uning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
4. Moliya institutlari
5. Moliyaviy hisobotlar.
6. Moliyaviy hisobotlarni tahlil qilish
7. Pulning vaqt bo'yich qiymat nazariyasi
8. Diskontlash
9. Foiz stavkalari
10. Bozor foiz stavkasi ko'rsatkichlari
11. Obligatsiya bozori
12. Obligatsiyalarni baholash
13. Risk va uni baholash
14. Risk va daromadlilik
15. Aksiyalar va ularning xususiyatlari
16. Aksiyalar daromad darajasini baholash
17. Investitsion loyihalarni samaradorligini baholash
18. Investitsion loyihalarni qoplanish metodi
19. Investitsion loyihalarni rejalashtirish samaradorligi tahlili
20. Moliyaviy va strategik rejalashtirish

<p>21. Moliyaviy pragnozlashitirish 22. Sof joriy qiymat (NPV) 23. Daromadlilikning ichki me'yori (IRR) 24. Modifikatsiyalangan daromadlilikning ichki me'yori (MIRR) 25. Investitsiyaning qoplanish muddatini topish metodi (PP, DPP) 26. Likvidlilik ko'rsatkichi 27. Daromadlilik ko'rsatkichlari 28. Moliyaviy hisobotlar hamda ularning shakllari 29. Joriy qiymat 30. Kelajakdagi qiymat 31. Diskontlash 32. Annuitet va perpetuitet</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha magistrantlar tomonidan loyihalar, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p> <p>Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar O'quv rejada kurs ishi rejalashtirilmagan.</p>	<p>3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Korporativ boshqaruv bakalavr ta'lim yo'nalishi bo'yicha tahsil olayotgan magistrantlar uchun quyidagi talablar qo'yiladi: - kursni o'rganish jarayonida magistrantlar har bir o'tilgan mavzu bo'yicha belgilangan hajmda reyting ballarini to'plashlari, kursning «tayanch» so'z va iboralarini chuqur o'zlashtirishlari, test savollari asosida o'z bilimlarini sanab borishlari lozim; - o'qitish jarayonining joriy, oraliq va yakuniy baholash haftalarida yozma nazorat ishlarini bajarishlari, mustaqil ish sifatida referatlar tayyorlashlari, fanga oid chizmalar va jadvallar tayyorlab kelishlari lozim. Shu bilan bir qatorda: - moliyaviy menejmentning asosiy nazariy asoslarini o'rganish; risk, daromad, pulning vaqt qiymati kapitalni budjetlashitirishni tushumish; qiymati qog'ozlarni baholash va qarz kapitalni moliyalashtirishni o'rganish; risk va kutilayotgan daromad: portfel tahlil qilish tamoyillari o'rgatish imkoniyatiga ega bo'lish; korporativ kapitalni baholash asoslari; korporativ qarz kapitalini aniqlash bo'yicha ko'nikmalarni shakllantirish; samarali bozor gipotezasining korporativ tahlildagi roli: nazariya va amaliyoti o'rganish. kapital tarkibini tanlash va korporativ qiymatni aniqlash va tahlil qilish ko'nikmalarini haqida <i>bilimga ega bo'lishlari kerak.</i> Iqtisodiyotni yangilash va modernizatsiyalash sharoitida kompaniyalar</p>
---	---

<p>faoliyatida birjalaming mohiyati, iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida moliyaviy bozorlar faoliyati tizimini iqtisodiy ahamiyati, moliya bozori raqobatdoshligini oshirishda davlatning monopoliyaga qarshi siyosati, moliyaviy bozorlar faoliyatida sog'lom raqobat muhitini shakllantirishning zarurligini bilishi kerak;</p> <p>Talaba moliya jamiyat iqtisodiyotidagi samaradorlikni rag'batlantirish, moliyaning amaliy jihatlari va institutsional tarixiy evolyutsiyasi hamda moliya sektori va real iqtisodiyot o'rtasidagi bog'liqlikni shuningdek, moliyaviy bozorlar tizimidagi mexanizmlarni shakllantirish uchun qulay sharoitlarni ishlab chiqish bo'yicha <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</i></p> <p>Magistrantlarga moliyaviy institutlar, bozorlar va ishtirokchilari faoliyatiga oid asosiy tushunchalar, normativ va pozitiv mulohazalar bo'yicha ilmiy dunyo qarashini shakllantirish; moliya tarixini rivojlanish qonuniyatlarini tahlil qilish va uni baholay olish; moliya va iqtisodiy o'sish tendentsiyalarini aniqlash maqsadida ilmiy-amaliy tadqiqotlarni o'tkazish <i>bilim va malakalariga ega bo'lishi kerak.</i></p>	<p>4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mintaqaviy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
	<p>5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki test sinovlarini topshirish.</p>
<p>6. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Burxanov A.U., O.N. Xamdamov. Moliyaviy menejment. Darslik. Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa, 2020y. 2. Brigham E.F., & Houston J.F. (2021) Fundamentals of financial management. Cengage Learning <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I.M.Pandey. Financial management. /Twelfth edition/. Published by Pearson India Education Services Pvt. Ltd. 2021. 	